

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavtio Criminalis, Seu De Processibus Contra Sagas Liber

Spee, Friedrich von

Francofvrti, 1632

2. Pluresne Sagae seu Malefici in Germania sint ac alibi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11133

Non omnis impetus à virtute est , nam & quidam à natura solùm. Virtus moderata & modesta est , atque amat instrui, nec ideo minor esse timet, cum fit instructior. Quod si impetu ruimus, & quia scire omnia apprehendimus, detrectamus discere , quid est mirum si nos veritas in multis fugit? Age lector, & seposito præiudicio modestè sequere quo te manú mea pedetentim ducam: non pigebit multa lentè & morosè considerasse.

D V B I V M II.

Pluresne Sages seu malefici in Germania sint ac alibi?

RESPONDEO, Questio est de re quam nescio: dicam tamen verbo otij eludendi causa quod occurrit. Itaque videntur saltem & putantur plures in Germania ac alibi reperiri.

RATIO est. Nam imprimis constat in Germania passim fumare omnia incendiis, quæ hanc luem depascent, claro vtiq; argumento quam latè omnia afflata esse fateantur: Ita quidem vt non

parum inde nomini Germanico detractum sit apud hostes nostros, ac, ut loquitur Scriptura foetere fecerimus odorem nostrum coram Pharaone & seruis eius, Exod. 5. v. 21.

Deinde nutrimus hanc opinionem de multitudine apud nos Sagarum ex duob. capitibus, quæ notatu digna sunt.

PRIMUM est *vulgi imperitia seu superstitio*, Quod sic ostendo. Docent omnes Physici, naturalissimè causari etiam ea, quæ subinde à communi ordine nature nonnihil exertant, & extraordinaria vocari solent, ut imbrem aliquem effusio-rem, sæuiorem grandinem & pruina-
nam, illustrius tonitru & similia.

Docent & medici etiam pecorâ non secus ac homines suis morbis subdi, existere in hominibus & pecoribus multas sæpe affectiones novas, quæ nec ipsis factis exploratæ sint, mira multa in natura latere, quæ subinde in lucem se exerant cum admirabilitate eorum, qui naturæ diuitias ignorant: nec doctissimum quemquam omnium retro sæculorum eius vim omnem complecti indagando
po-

potuisse &c. Hæc illi: Prodat se tamen quicquam tale in Germania maximè apud homines paganos; inuadat pecora pestis aliqua, turbetur cœlum & indignetur vehementius, nesciat medicus morbi alicuius noui ingenium, aut morbus veterrimus non mox arti obtemperet, deniq; eueniat quippiam finistrum qualecunque, quod extra ordinem putetur esse, iam nos nescio qua leuitate aut superstitione aut ignorantia ducti, continuo ad maleficia traducimus mentem, & in Sagas coniiicimus causam. Ibi omnem nos rei fontem manibustenerere exclamamus: Tum vero vt quamque vidimus inter hæc fortè transeuntem, adstantem, venientem, hæc vel ista sic casu facientem aut dicentem (necessario autem quædam semper antecessisse, aut cõcurrisse aut secuta esse oportuit) sinistra interpretatione in culpã vocamus, & quæ est malignitas naturæ nostræ, per omnem viciniam suspicionem mouemus. Vnde mirum non est, si intra paucos annos accrescens fama nos admodum locupletet: præsertim cum nec

moueant se hic concionatores & spirituales viri, sed ipsi potius in eadem culpa sint, nec inuentus vllus Magistratus in Germania sit, quod sciamus, qui in pestilentissimas has susurrationses zelum suum distrinxerit, de quo plura infra, dubio 35. Cautiores alia sunt nationes, à quibus hac parte superari pudor sit: nam siquidem apud eos puer aliquis aut pecus morbo tabescit, si verberatur arbor, aut seges calamitatem patitur, si pauperiem aura facit, si locusta aut mus agrum exedit, totam mali originem à Deo repetunt seu natura; nec nisi ea tantum, quæ manifesto deprehendunt, & docti iudicant, naturæ leges egredium demum maleficiis ascribunt.

SECUNDVM est eiusdem *vulgi inuidia & malevolentia*, Quod sic ostendo: Nulla non alia natio concedet, quosdam semper esse, quibus Deus benedictionem aliquam in bonis temporalibus largiorem impertiatur, vt quod celerius sua omnia distrahant præ cæteris, quod emanant fortuna aliqua fauentiore præ cæteris, atque, vt verbo dicam, augeantur & ditescant

scant præ ceteris. Contingat tamen hoc quoque in Germania inter vulgus: mox sunt aliqui ex vicinis, quibus tardior à tergo fortuna est, qui capita conferant, & conflato murmure de magia suspi- ciunculas suscitent: quæ tum demum fortius se attollunt, si eorum quem- piam, quos æmulantur, viderint in tem- plis deuotio-rem, aut fertum suum pre- carium alibi quam in templo gestan- tem, aut in genua forte ad orandum in agro aut cubiculo prostratum, & simi- lia; vt exempla mihi multa non desunt, quorum me nomine Germanorum pu- det. Res indigna sanè & apud alias na- tiones plane inaudita, quæ, quod hos duos fontes obstructos habent, hinc pauciores apud eos quam apud nos ma- lefici sunt. Nullas interim apud nos Sa- gas esse non dixero. Concedam esse, sed id addo, fore vt prudens Lector facilè ex his quæ deinceps dicenda erunt, intelli- gat, si ita agitur, vt nunc passim agi di- cam, quam omnino necesse sit, in tanta hactenus exustarum multitudine, quam plurimas innoxias interesse: atque adeo

8 Dub. III. *Quale crimen sit Sagarum &c.*
nihil in Germania incertius, quam reas
numerari posse.

D V B I V M III.

*Quale crimen sit Sagarum seu male-
ficorum?*

RESPONDEO, Enormissimum, grauis-
simum, atrocissimum.

RATIO est: Quia in eo concurrunt cir-
cumstantiæ criminum enormissimorum,
apostasiæ, heresis, sacrilegij, blasphemie,
homicidij, imo & parricidij, sæpe & con-
cubitus contra naturam cum creatura
spirituali, & odij in Deum, quibus nihil
potest esse atrocius, Verba sunt Delrij l. 5
Sect. 1. de quo argumento tamen alio li-
bello latius disquiram. Res indiget exa-
mine nouo, & accurato; diciq; possit
quod aiebat ille: *Reuertimini ad iudicium,*
Dan. 13. v. 49.

D V B I V M IV.

An crimen hoc sit ex genere exceptorum?

RESPONDEO, Quod sic. Nota enim,
solere Iurisconsultos duplicis ge-
neris crimina statuere, alia communia
& vul-